

een vorstin. Maar dan een vorst en een vorstin, die het kind het allerliefst heel dicht bij zich heeft, en die het het allermeeste liefheeft van alle menschen, zoolang het kind is — tot de dag, waarop de andere in het leven komt.

We klagen heel veel over het ontbreken van het gezag in onzen tijd.

Och, we hebben gelijk. Klagers hebben immers altijd gelijk.

Maar nimmer zal het beter worden, nimmer zal onze arme wereld geholpen worden, wanneer niet de verandering, de reformatie, in het gezin begint.

Als het gezin niet gered wordt, kunnen we niet al onze actie wel ophouden.

Want, zeker, ons volk heeft noodig het georganiseerde leven. Het heeft noodig allerlei veranaging en allerlei organisatie.

Maar wanneer niet het gezin oefent de tucht, wanneer niet in het gezin wordt gehandhaafd het gezag, ook HET GEZAG, dan kunnen we wel doorgaan met onze actie, maar dan sterft ons christelijke leven. Het zal sterven heel spoedig. In enkele geslachten. En de weinige getrouwen zullen zijn de aanklagers en de vervolgers dezer wereld, tegelijk.

Mijn lezers — gij, ja gij moet ons land en ons volk redden.

Gij, in uw gezin. Met uw kinderen. Als opvaders.

Om der wille van het GEZAG van Hem, die alle dingen maakte om Zins Zelfs wille.

J. W.

UIT DE SCHRIFT.

Mij is gegeven alle macht.

Math. 28:18.

Na de opstanding van Jezus heeft door den kring der christenen het wachtwoord weerklonken: naar Galilea, daar zullen wij Hem zien.

In grooten getale zijn de volgelingen daarheen getrokken.

Zoo vornde zich de groote schare, waarvan Paulus gewaagt, wanneer hij in 1 Cor. 15 ook noemt een verschijning van den Verrezenen aan meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal.

De Zaligmaker wilde blijkbaar nog vóór Zijn heengaan verkeerden in een grooten kring van getrouwen.

Het was Hem een voorproef van de vreugde Hem voorgesteld.

Maar Hij zocht die ontmoeting niet alleen voor zichzelf.

Hij zal vóór Zijn scheiden van deze aarde een proclamatie nitvaardigen.

Hij zal een verheven woord doen hooren.

Een koninklijk woord van gezag en majesteit.

Hij zal zijn gemeente, die op aarde achterblijft, haar roeping wijzen voor de eeuwen, die komen en haar de belofte nalaten van zijn blijvende tegenwoordigheid.

Zie, daar opent Hij den mond en Hij spreekt met grooten nadruk: **Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.**

Is dat geen koninklijke proclamatie van Hem, die gereed staat Zijn regiment in te gaan en Zijn troon te bestijgen in den hemel der hemelen?

Op drie bijzonderheden moet hierbij wel gelet.

Ten eerste, dat Jezus hier gewaagt van een macht, die Hem is gegeven.

Hij spreekt nu dus niet als Zoon van God.

Als Zoon des Vaders bezit Hij Souvereine macht van eeuwigheid in Zichzelf en kan er dus geen sprake zijn van een macht, die Hem zou zijn gegeven.

Vervolgens, Christus is Koning over Zijn kerk.

Hij is daartoe gezalfd in den raad des vredes.

Hij regeert Zijn kerk van uit den hemel door Zijn Woord en Geest.

Maar ook van dit Koningschap alleen getuigt Jezus nu niet.

Immers Hij gewaagt van een allesomvattende macht in hemel en op aarde, die zich dus veel wijder uitstrekt dan het leven Zijner kerk.

En dan nog ten derde.

Jezus laat deze proclamatie hooren eerst nu. Hij is aan het einde van Zijn aardsche loopbaan.

De staat der vernedering ligt achter Hem.

Hij heeft Zijn Middelaarschap daarin volbracht.

Door vele gewisse kenteekenen heeft Hij de waarachtigheid van Zijn opstanding bewezen.

En nu zal Hij den hemel binnengaan.

Een nieuwe bedeeling breekt aan. Het tijdperk van Christus' Middelaarsheerlijkheid.

Hij komt nu tot glorie als Middelaar aan de rechterhand Zijns Vaders.

En nu weerklinkt het: **Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.**

Hij ontvangt nu den naam boven allen naam, het loon op Zijn vernedering.

De vervulling der toezegging van Gods raad: Eisch van Mij en Ik zal u geven de volken tot uw erfdeel en de einden der aarde tot uwe bezitting.

Met het oog op Zijn kerk, die uittreedt uit het nationale leven van Israël en die nu vergaderd zal worden uit alle oorden der wereld worden

Hem als Middelaar alle dingen in hemel en op aarde in handen gegeven.

Met Zijn hemelvaart neemt de Christusregering een aanvang.

De Vader regeert alle dingen door Christus tot op diens wederkomst.

Dan, als de Christusregering zal zijn voltooid, legt de Middelaar Zijn heerlijkheid af, geeft Hij de macht weer aan Zijn Vader, opdat in den gloriestaat van het eeuwige leven Gods volk zich verlustige in de onmiddellijke regering van den ewigen God.

Maar tot op dien dag regeert Christus over alle dingen in hemel en op aarde.

Dat verklaart den verrassenden voortgang van het Evangelie, door veelszins ongeleerde mannen gepredikt en door machtige wereldkeizers tevergeefs wederstaan.

De geschiedenis gaf te aanschouwen de wereldveroverende kracht van het Woord Gods, den val van het heidendom, de verstrooiing der Joden, de gedaanteverandering van heel het wereldleven, de kersteuning van zeden en gewoonten, van wetenschap en kunst — en het was alles vrucht van Christus' Middelaarsmacht in hemel en op aarde.

Wij leven nu in dagen van afval en teruggang.

Dat is geen streep door de Christusregering.

Want Zijn eigen Woord heeft voorspeld, dat het alzo komen moest.

Het eenmaal gekerstend Europa neigt ten ondergang.

En in het Oosten komen de machten op die zich voorbereiden tot een machtige worsteling met het Christendom.

Het heidendom herleeft onder de aanstoking van fanatieke Joden en afvallige Christenen en maakt zich op om zich te werpen op alles wat aan den Christus herinnert.

Dat wordt de eindworsteling, die ten slotte de Christusregering in een volten triomf tot voltooiing zal brengen en waarin over heel het wereldronde zal openbaar worden, dat aan den Christus gegeven is alle macht in hemel en op aarde.

Christen, geloof dat Woord van uw Middelaar.

Hij regeert. Hij alleen. Hij over alle dingen. Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Vertrouw daarop in leven en sterven.

Rust mijn ziel, uw God is Koning.

Heel de wereld Zijn gebied.

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht.

II.

Ken Ds C. Lindeboom zich met het rapport van zijn mede-deputaten niet vereenigen, hij geeft van zijn gevoelen rekenschap in een „Memorie“.

Ook die Memorie is evenals het Rapport zelf een ernstig stuk werk, de overweging overwaard.

In een noot aan het begin maakt hij bezwaar tegen den term „Vrouwenkiesrecht“. Die term toch, zoo licht hij toe, „is afkomstig van het politiek terrein en kan, overgebracht op dat der kerk, licht misverstand wekken. Beter ware het, de vraag, die ons bezig houdt, aldus te formuleeren: Zijn ook de vrouwelijke leden der gemeente gerechtigd en geroepen deel te nemen aan de verkiezing van ambtsdragers?“

Een korten term, welke „Vrouwenkiesrecht“ vervangen kan, biedt hij evenwel niet.

Het vermoeden ligt voor de hand, dat de overige Deputaten dien term, waarmee zij op zichzelf wel niet hoog zullen wegloopen, juist om zijn kortheid hebben behoorden.

Trouwens, dit woord werd, gelijk Ds Lindeboom ook zelf opmerkt, reeds door de Generale Synode van Utrecht gebruikt.

Een eventueel beter woord zal dunkt ons door allen gaarne worden aanvaard.

De Memorie van Ds Lindeboom bevat ongeveer twee bladzijden meer dan het Rapport.

Klaarblijkelijk heeft hij voor de ontwikkeling van zijn gevoelens moeten wekeren met de ruimte.

Hij kleepte zijn argumenten in een zeer zakelijk gehouden vorm en veroorloofde zich geen enkele uitweiding.

Maar daarom leent zijn Memorie zich ook minder voor een beknopte weergave.

Beknopter dan hijzelf deze kwestie behandelde, kan het schier niet.

Daarom lijkt het ons gewenscht van hem iets meer te citeeren, dan wij van het Rapport deden.

Allereerst dan richt Ds Lindeboom zich tegen de uitspraak van het Rapport, dat de invoering van het vrouwenkiesrecht reeds daarom niet raadzaam is, „omdat de gegevens, die de Heilige Schrift ons biedt, eer tegen dan voor de toekenning van het kiesrecht aan de vrouw pleiten, en in elk geval van een recht der vrouw om mede te stemmen op grond van Gods Woord geen sprake kan wezen“.

Daartegenover merkt hij op:

Deze uitspraak mist o. i. allen grond.

Wat de gegevens betreft, die de Heilige Schrift biedt, de commissie rekent hiertoe ook Hand. 1:15—26. Deze pericope echter geeft inzake de aanhangige vraag geen licht, aangezien daarin wordt medegedeeld de verkie-

zing van een apostel, welke verkiezing niet door stemmen der gemeentelieden is bestid, maar door het lot, d. i. door God zelf; gelijk van den Heere geboden was: „Gij, kenner der harten van allen, wijs van deze twee éénen aan, dien Gij uitverkoren hebt“.

Maar ook afgezien hiervan moet aan de argumentatie met betrekking tot dit Schriftgedeelte alle bewijskracht worden onttogen. Al zou het juist zijn, dat in Hand. 1:15 broeders moest worden gelezen in plaats van discipelen, dan volgt daaruit allermint, dat de verkiezing van een apostel zou hebben plaats gevonden „in een samenkomst, waar alleen de broeders aanwezig waren“.

Ten eerste worden in vers 15 de aanwezigen onder omschreven als „een schare van ontfrent honderd en twintig personen“, welk woord schare in den regel gebruikt wordt van een menigte, bestaande uit mannen en vrouwen.

En ten tweede mag niet worden voorbijgezien het verband, waarin vers 15 staat tot vers 14, waar gezegd wordt: „Deze allen waren eendrachtiglijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met Zijne broeders“. Petrus trad, vers 15, blijkbaar op in dezelfde opperzaal, als waarvan tevoren gesproken was (vers 13). Hij deed dit „in dezelfde dagen“. Het Grieksche woord, hier voor de zelfde gebruikt, wijst op een zeer nauw verband met wat onmiddellijk vooraangaat. Bedoeld worden de dagen, toen de apostelen met de vrouwen blijvend bijeenkwamen tot volhardend gebed om den Heiligen Geest.

Dat uit de aanspraak van Petrus in vers 16 „Mannen broeders“ zou blijken, dat alleen de aanwezige mannen tot het verkiezingswerk werden opgeroepen, kan evenmin worden toegegeven als dat in het „broeders“ van Hand. 6:3 de aanwijzing zou liggen, dat de „menigte der discipelen“, vers 2, die geroepen werd tot verkiezing van diakenen, alleen uit mannen zou hebben bestaan.

Immers, wanneer de apostelen zich richten tot de geheele gemeente, zijn zij gewoon, deze steeds aan te spreken met „broeders“: zie Rom. 1:13, 7:1, 10:1, 1 Cor. 2:1, 3:1, 4:6, 10:1, 11:2, 12:1, 15:1, 58, 16:15 en vele andere plaatsen. Slechts dan worden door hen de zusters uitdrukkelijk genoemd en aangesproken, als zij iets hebben te zeggen dat speciaal haar geldt. Van de aanspraak „broeders en zusters“ bedienen zij zich nooit. Altijd gaat bij hen de man voorop, wordt de vrouw in den man begrepen. Zóó b.v. in de adressen en zegengroeten der zendbrieven: den heiligen, Rom. 1:7, Ef. 1:1, Fil. 1:1; den geheiligden in Christus Jezus, 1 Cor. 1:2, waar zij steeds den mannelijken geslachtsvorm gebruiken, evenals in de groetenissen aan het slot. Het is de geheele gemeente, ook haar vrouwelijke leden, die zij onder den naam van „broeders“ of andere woorden in den mannelijken geslachtsvorm saamvatten. Zij begripen de vrouw in den man, maar niet met de bedoeling, haar „op te lossen“ in den man en zoo haar eigen recht en plicht, haar werk en eere te miskennen. Wat in Efze 6 gezegd wordt tot de vaders, vers 4, de dienstknechten, vers 5, de heeren, vers 9, geldt toch zeker óók de moeders, de dienstmaagden, de vrouwen? Is er wel ééne vermaning, met „broeders“ ingeleid, die niet tevens tot de zusters gericht wordt? Als b.v. Paulus, Ef. 6:10, zegt: „Voorts, mijne broeders, wordt krachtig in den Heere“, of, 1 Thess. 5:25: „Broeders, bidt voor ons“, zou hij dan ook niet aan de vrouwelijke gemeenteleden hebben gedacht? Wie zal op grond van Jac. 5:9: „Zucht niet tegen elkander, broeders!“ met ernst durven beweren, dat dit zuchten den zusteren wel geoorloofd is?

Indien uit Hand. 6 iets valt af te leiden voor de vraag, die ons bezighoudt, dan pleit dit voor het deel-nemen der vrouwen aan de verkiezing. In vers 5 lezen we: „Dit woord behaagde aan alle de menigte, en zij verkoren Stefanus, enz.“. Vergelijk hierbij Hand. 14:23: „En als zij (de apostelen) hun in elke gemeente met opsteken der handen onderling verkoren hadden...“; hier is zelfs geen sprake van de „broeders“, maar van de gemeente, waartoe mannen en vrouwen behoorden.

Wat o. i. alles afdoet, is: dat van de in de Gereformeerde Kerken ten onzent gebruikelijke wijze van verkiezen van ambtsdragers in het Oude en Nieuwe Testament geen enkel voorbeeld kan worden aangewezen. Evenmin vinden wij dienaangaande eenig gebod of eenigen wett. In Hand. 1:23 is sprake van de vorming van een tweetal, hetzij dan door de apostelen of door de schare van „discipelen“ of „broeders“, in wier midden Petrus optrad. Over dat tweetal werd niet „gestemd“; het staat dus niet op één lijn met, maar is geheel iets anders dan de onder ons gebruikelijke „nominatie“, waaruit de kerkleden stemmen. Het „stellen“ van Jozef en Matthias was een „voorstellen“ van beiden aan den Heere, die door het lot den door Hem verkorene aanwees. Afgezien dus van het feit, dat Hand. 1:15 v. de verkiezing mededeelt van een apostel — wat uiteraard een eenig geval was, dat zich nooit kan herhalen — heeft de wijze, waarop die verkiezing geschiedde, in geen enkel opzicht iets te zeggen voor de verkiezing van ambtsdragers in de gemeente, toen noch later.

Datzelfde geldt van de wijze der verkiezing van de eerste diakenen, Hand. 6. Er staat: „zij verkoren“, vers 5. Zelfs indien met „zij“ alleen „de broeders“ werden bedoeld, zou slechts dit blijken: dat de broeders zonder nominatie, door de apostelen gemaakt — de apostelen immers droegen aan de broeders op, „om te zien naar zeven mannen“, vers 3, maar noemde geen namen — gekozen hebben uit al de mansleden. Indien Hand. 6:1—6 een aanwijzing bevat voor onze kerken, dan volgt er dit uit: dat de kerkeraad a. de leden (hetzij dan alleen mannelijke, of ook vrouwelijke) moet laten kiezen uit al de broeders der gemeente; en b. die verkorenen in het ambt moet zetten. Maar — voorzover ons bekend — is er geen enkele onzer kerken, welker kerkeraad de gemeente, zonder nominatie, uit al de mansleden laat kiezen. En terecht. Reeds de kerken der Afcheiding hebben, toen in het midden der vorige eeuw in Gelderland's Achterhoek die praktijk werd gevolgd, deze als „independantisch“ veroordeeld.

Wij r
a. da
rechtstr
Titus 12
langs am
naston
h. das
verkiezi
voor de
e. dat
eer plei
verkiezi
door he
meen v
zen was
goddelij
men“. K
der dia
Wa
en 6 v
meenen
te moete
„getoon
andere
waar hij
is, dat G
knechten
niet alle
den prof
commissi
niet afge
toekwam
ambtsdr
dat Petu
verkiezin
den gezop
Heiligen
het meer
daaruit, i
de verkie
ring, wa
Rapport
dit werk
man n e
ten eenen
die juist,
die met l
de kwestie
gesproken
echter de
zegd kan
de vrouw
in strijd
Men zie
bewijs in
Hij toets
deden, pu
Hij komt
Rapport.
Volgens
materie n
Maar he
argumente
Het wijs
de apostel
Zijn schep
waaruit hij
het kerke
Het koni
nemen der
dragers.
Ds Linde
in die
niet allen
nen man
den man, v
en ten alle
te schikken
Wien zij g
zijn bedoel
handhaven
ook uit de
eigen man
stemming n
gezin nog
dan die tus
zijn onderw
inwonende
gelaten, zij
dragers uit
dien onder
vrouw niet
een zoon t
worden toe
wordt is p
het profetec
opgelegd. D
kerk haar
meezing
ken bij open
nog kunnen
te leeren of
derheid aan
men“ echte
aftefering.
Dit alles
„dat in de
wél van pro
oorloofd aa
andere wer
niet van me
dragers, zeg
geen argum
tegen, ver
wardt, vóór

Wij meenen derhalve te mogen concluderen:

a. dat Hand. 1 en 6 over de onder ons actuele vraag rechtstreeks niets zeggen. Evenmin Hand. 14:23, en Titus 1:5. Wat de Heilige Schrift daarover leert, moet langs anderen weg worden onderzocht (waarop we zoo aanstonds terugkomen);

b. dat wat in Hand. 1:5 v. wordt medegedeeld, de verkiezing betreft van een apostel, en dus niet geldt voor de verkiezing van ambtsdragers in de gemeente;

c. dat de aanwijzingen, die Hand. 1 en 6 bevatten, er pleiten voor het deelnemen der vrouwen aan de verkiezing dan tegen, wijl in zelfs bij de verkiezing door het lot vermeld wordt, dat Matthias „met gemeene toestemming tot de elf apostelen gekozen werd.“ Hand. 1:26, d.i.: „zij allen hebben deze goddelijke verkiezing voor goed gekend en aangenomen.“ Kantt; 26. volgens Hand. 6:5 de verkiezing der diakenen geschied is door „alde menigte“.

Wanneer de commissie zich in verband met Hand. 1 en 6 voorts op de Pinksterrede van Petrus beroept, dan meenen wij op grond van het bovenstaande dit beroep te moeten afwijzen. Zeker, deze apostel heeft in die rede „getoond het inzicht ontvangen te hebben in de geheel andere positie die de vrouw voortaan zou innemen, waar hij verklaart, dat nu de profetie van Joel vervuld is, dat God Zijnen Geest zou uitstorten op Zijne dienstknechten en dienstdiagnen en diensteengevolge niet alleen de zonen maar ook de dochteren zouden profeteeren.“ Het is echter al heel vreemd, dat de commissie hierop laat volgen: „maar hij heeft hieruit niet afgeleid, dat aan de vrouw daarom gelijke rechten toekwamen als aan den man bij de verkiezing van ambtsdragers.“ Het spreekt toch van zelf, dat Petrus dit niet gedaan heeft: daar en toen was die verkiezing niet aan de orde. Veeleer zou kunnen worden gezegd: wanneer als vrucht van de uitstorting des Heiligen Geestes de veranderde positie der vrouw zelfs het meerdere, het profeteeren, medebrengt, dan volgt daaruit, dat hierin ook het mindere, het deelnemen aan de verkiezing, stilzwijgend ligt opgesloten. De bewering, waarmee de commissie dit gedeelte van haar Rapport besluit: „Integendeel, hij (n.l. Petrus) heeft dit werk (n.l. de verkiezing der ambtsdragers) aan de mannen alleen opgedragen“, moet dan ook al ten eenemale ongegrond worden verworpen. Ware die juist, dan zou — op het standpunt der commissie, die met Hand. 1 meent te kunnen argumenteeren — in de kwestie, die ons bezighoudt, het laatste woord zijn gesproken. Ondanks deze apodictische uitspraak moet echter de commissie zelve later erkennen, dat „niet gezegd kan worden, dat het verlenen van stemrecht aan de vrouw met een stellige uitspraak van Gods Woord in strijd is“.

Men ziet, Ds Lindeboom loopt over het Schriftbewijs in deze niet heen.

Hij toetst het beroep, dat Deputaten op de Schrift deden, punt voor punt.

Hij komt echter tot een andere slotsom dan het Rapport.

Volgens hem laat de Schrift zich over deze materie niet rechtstreeks uit.

Maar het rapport kwam ook met zijdelingsche argumenten, gelijk men weet.

Het wijst op die uitspraken van Paulus, waarin de apostel het heeft over de plaats door God in Zijn scheppingsorde aan de vrouw toegekend en waaruit hij dan afleidt, welke plaats de vrouw in het kerkelijke leven heeft in te nemen.

Het konkludeert, dat die pleiten tegen het deelnemen der vrouw aan de verkiezing van ambtsdragers.

Ds Lindeboom kan echter ook dit niet toegeven.

In die teksten wordt z.i. „de vrouw bevolen, niet allen mannen, maar bepaaldelijk haren eigen man onderdanig te zijn. Zij staat niet onder den man, wie die ook zij; zij heeft zich niet overal en ten allen tijde naar den wil van elken man te schikken; maar zij staat onder den man, met wien zij gehuwd is. De apostolische vermaningen bedoelen, het huwelijk en het huisgezin te handhaven in zijn eigenaardig karakter“. Toch vloeit ook uit de onderdanigheid van de vrouw aan haar eigen man niet voort, dat zij niet aan de kerkelijke stemming mag deelnemen. Immers, „er zijn in het gezin nog andere ondergeschiktheidsverhoudingen dan die tusschen man en vrouw“. Ook de kinderen zijn onderworpen aan de ouders. „Toch mag de inwonende zoon, die tot het Avondmaal werd toegelaten, zijn stem voor de verkiezing van ambtsdragers uitspreken, zoo goed als zijn vader“. Indien ondergeschiktheid de grond ware, waarop de vrouw niet mee mag stemmen, dan zou ook zulk een zoon tot de kerkelijke stembus niet mogen worden toegelaten. Wat de vrouw alleen verboden wordt is profeteeren en leeren. Tegenover het profeteeren wordt den vrouwen het zwijgen opgelegd. Dat wij echter niet zeggen, dat zij in de kerk haar mond niet mogen openendoen. Zij mogen meezingen. Zij mogen het jawoord uitspreken bij openbare belijdenis of bij doop. (Hieraan zou nog kunnen worden toegevoegd: bij huwelijk). Door te leeren of te profeteeren zou de vrouw zich meerderheid aanmatigen boven den man. „Het „stemmen“ echter geschiedt schriftelijk en is niet als uitoefening van macht te verstaan.“

Dit alles leidt Ds Lindeboom tot de verklaring: „dat in de door de commissie aangevoerde teksten wel van profeteeren en leeren sprake is als ongeoorloofd aan de vrouw, maar van geen enkele andere werkzaamheid in de gemeente, dus ook niet van medewerking bij de verkiezing van ambtsdragers, zegt duidelijk, dat aan de scheppingsorde geen argument, zelfs geen wenk te ontleenen is tegen, veeleer juist wijl daarover gezwezen wordt, vóór die medewerking“.

Naar het oordeel van Ds Lindeboom moet deze kwestie dan ook langs anderen weg worden opgelost. Evenals b.v. bij den Kinderdoop heeft men hier te vragen naar de analogie der Heilige Schrift. En dan beroept hij zich op het ambt aller geloovigen.

Het ambt aller geloovigen komt ook toe aan de vrouw.

Zoo is het metterdaad. De geloovigen, allen en een iegelijk, hebben aan den Heere Christus en al Zijne schatten en gaven gemeenschap. Allen zijn zij Zijner zalving deelachtig, en daarom geroepen tot profetische, priesterlijke en koninklijke werkzaamheid. Allen moeten zij zich schuldig weten, hunne gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te leggen.

Van dit ambt spreekt onze Belijdenis in Art. 28. Met deze woorden: „En op dat dit beter mocht onderhouden worden“ — n.l. dat niemand, van wat staat of qualiteit hij zij, zich behoort op zichzelf te houden, maar dat alle geloovigen schuldig zijn zich bij de kerk te voegen, onderhoudende de eenigheid der kerk, enz. — „zoo is het ambt aller geloovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen, die niet van de kerk zijn, en zich te voegen tot deze vergadering, hetzij op wat plaats dat ze God gesteld heeft...“

In de dagen van de Afscheiding en van de Doleantie heeft niemand er aan gedacht, een vrouw die, terwijl haar man achterbleef, haar roeping toonde te verstaan, en zich wilde aansluiten bij hen, die de reformatie der kerk ter hand namen, met beroep op de scheppingsordinantie terug te wijzen. Integendeel, men verblifde er zich over, dat zij genade van God had ontvangen om haar ambt uit te oefenen. Moet het dan niet een inconsequentie worden geacht, dat de vrouw in buitengewone tijden wel reformatorisch mag optreden, maar dat men in den gewonen gang van het kerkelijke leven haar van het deelnemen aan de verkiezing van ambtsdragers uitsluit?

‘t Is waar, het „recht van approbatie“ wordt haar niet betwist. Onder ons staat vast, dat dit haar toekomt krachtens het ambt aller geloovigen. De Dordtsche Kerkorde moge dit ambt niet noemen, de bepaling, Art. IV. XXII, dat de kerkeraad bij de verkiezing van ambtsdragers de approbatie der gemeente heeft te vragen, is eene stilzwijgende erkenning van dit ambt. Van deze approbatie zegt prof. Dr. H. H. Kuyper (De Verkiezing voor het Ambt, blz. 45): „Daarom heeft de Gereformeerde Kerk altijd geëischt, dat de Kerkeraad de verkorenen aan de gemeente zou voorstellen en ieder het vrije recht zou hebben bezwaren tegen deze personen in te brengen. En eerst dan wanneer er geene wettige bezwaren waren ingebracht, kon de Kerkeraad tot eene bevestiging en in het ambtsetting der verkorenen overgaan. Deze toestemming, approbatie, goedkeuring door de gemeente is dus niet iets bijkomstigs, maar is hoofdzakelijk, is het fundament, waarop de wettigheid der verkiezing rust“.

De vraag dringt zich op: Indien het aan de vrouw vrijstaat, te trachten iemands verkiezing ongedaan te maken door het inbrengen van wettige bezwaren, waarom het haar dan niet geoorloofd zou zijn, door het uitbrengen van haar stem, iemands verkiezing te helpen bevorderen? Welke is toch de maatschappij, dien men aanlegt? Indien zij mee mag bouwen aan het fundament (de approbatie), waarom dan niet aan het gebouw, dat op dit fundament rust (de verkiezing)? Op welken grond wordt haar krachtens het ambt aller geloovigen wel het recht van approbatie, maar niet het stemrecht toegekend?

Of dan ons kerkelijk stemrecht uit het ambt aller geloovigen noodzakelijk voortvloeit en altijd moet voortvloeien, of het aan dit ambt inhaerent is? De Dordtsche Kerkorde neemt dit standpunt niet in. Zij spreekt in ‘t geheel niet van een recht tot deelneming aan de verkiezing der ambtsdragers, zoomin van de mannen als van de vrouwen. Volgens haar kan de kerkeraad ambtsdragers benoemen zonder vooraf de gemeente te hebben geraadpleegd. Of hij de gemeentelieden vooraf in de gelegenheid gesteld heeft hun stem uit te brengen, doet op zichzelf aan de wettigheid eener verkiezing niet af. Indien hij het echter noodig oordeelt, vooraf de gemeentelieden tot stemming op te roepen, dan kan hij dit alleen doen met beroep op het ambt aller geloovigen, waarin God hen stelde, en krachtens hetwelk zij geroepen zijn, hem te dienen met hun inzicht en met daadwerkelijken steun. Het ambt aller geloovigen moge niet altijd en onder alle omstandigheden het stemrecht medebrengen, de uitoefening van dit recht, indien die door den kerkeraad wordt verlangd, rust, evenzeer als de uitoefening en het recht van approbatie, op dit ambt. Indien nu de kerkeraad bij de oproeping der leden, om krachtens dit ambt hun stem uit te brengen, zich alleen richt tot de mannen, krenkt hij dan de vrouwen niet in haar ambt, dat zij toch evengoed bezitten als dezen?

Maar nu de vraag, waarvoor Deputaten door de Generale Synode van Utrecht werden geplaatst of invoering van vrouwenkiesrecht in verband met de tijdsomstandigheden wenschelijk alsmede voor den geestelijken welstand der kerk bevorderlijk is.

Hierop antwoordt hij als volgt:

‘t Ligt in den aard der zaak, dat deze vragen voor ons, die van oordeel zijn, dat de vrouw krachtens het haar door Christus verleende ambt van dit recht niet mag worden uitgesloten, geen vragen kunnen zijn.

De vrouw heeft dit recht, of ze heeft het niet. Heeft zij het, uit kracht van het haar verleende ambt, dan moet de kerk, welke ook de tijdsomstandigheden zijn, dit recht eenvoudig erkennen, en dan staat het eveneens vast, dat uitoefening van dit recht voor den geestelijken welstand der kerk bevorderlijk moet zijn.

Gaat het dus in ‘t algemeen niet aan, aan de tijdsomstandigheden motief te ontleenen om aan de vrouw dit recht te onthouden, in ‘t bijzonder moet worden afgewezen het verband, dat gelegd wordt tusschen „de onchristelijke emancipatie-beweging, die zich tegen de ordinantie Gods keert“ en het pleiten voor de mede-

werking der vrouwelijke kerkleden aan de verkiezing van ambtsdragers. Niet alleen heeft de z.g. emancipatie-zucht slechts in zich eenige gelijkenis met den eisch om de vrouwelijke kerkleden niet langer van die medewerking uit te sluiten, wijl die eisch uit een gansch ander beginsel opkomt en een gansch ander doel heeft, maar ook wordt die eisch juist gesteld op grond van de ordinantie Gods, gelijk die uitkomt in de roeping der vrouw tot het ambt aller geloovigen.

Na er nog op gewezen te hebben, dat de kerk meermalen tot verandering van inzicht werd geleid b.v. inzake de slavernij en de wijziging in art. 36 en dat men dus niet redeneeren mag: de vrouw mocht tot nog toe nooit medestemmen, ergo mag het ook in het vervolg niet, besluit hij:

Het bovenstaande saamvattende meen ik derhalve te mogen vaststellen:

1. Dat de Heilige Schrift geen enkel voorbeeld bevat van, en evenmin eenigen wenk of gebod met betrekking tot de in onze Gereformeerde Kerken gebruikelijke wijze van verkiezen van ambtsdragers;

2. dat, voorzover de Heilige Schrift mededeelingen geeft aangaande de medewerking der gemeentelieden bij de verkiezing van ambtsdragers, deze over de in geding zijnde vraag rechtstreeks niets zeggen;

3. dat uit die mededeelingen zijdelings eer te besluiten is tot een deelnemen der vrouw aan die verkiezing dan tot het tegendeel;

4. dat uit de aanwijzingen, die de Heilige Schrift geeft aangaande de plaats en taak der vrouw in het midden der gemeente, in verband met de orde bij de schepping ingesteld voor de verhouding van man en vrouw, wel duidelijk blijkt de onbevoegdheid der vrouw om te profeteeren en te leeren, maar dat daaraan geen argument te ontleenen is tegen, veeleer voor hare medewerking aan de verkiezing;

5. dat een rechtstreeks antwoord op de vraag, of ook de vrouw tot die medewerking is geroepen, alleen uit de analogie der Heilige Schrift kan worden afgeleid;

6. dat het ambt aller geloovigen niet alleen aan den man toekomt, maar ook aan de vrouw, daar zij evenzeer de zalving van Christus deelachtig is;

7. dat — waar de vrouw krachtens dit ambt het recht van approbatie mag en moet uitoefenen — er geen enkele grond is aan te geven, waarop de uitoefening van hare ambtelijke roeping tot deze approbatie zou moeten worden beperkt;

8. dat de medewerking der vrouw aan de verkiezing van ambtsdragers, juist omdat zij in het ambt aller geloovigen staat, niet maar geoorloofd, doch vanzelfsprekend moet worden geacht;

9. dat het uitsluiten der vrouw van die medewerking te beschouwen is als een miskenning en krenking van hare ambtelijke roeping; en

10. dat de kerken deswege geroepen zijn, aan deze uitsluiting een einde te maken, niet door „toekennening van het kiesrecht aan de vrouw“, maar door erkenning van het recht, dat zij krachtens het haar door Christus verleende ambt bezit, om aan de verkiezing van ambtsdragers in Zijne gemeente mede te werken.

Men zal ons toestemmen, dat er ook in deze Memorie heel wat studie zit.

— Nog buitengaats.

Eenigen tijd geleden gaven wij een overzicht van wat op het Synodale Agendum van Groningen redelijkerwijze verwacht kon worden.

Wij verklappen geen geheim, wanneer wij zeggen, dat er alle uitzicht op bestond, dat de meeste van die rapporten gereed zouden komen.

Evenwel blijkt nu, dat men wel bijna, maar niet geheel gereed is.

Er zouden nog een paar maanden mee heengaan vóór men zijn arbeid bij de kerken kon inleveren.

Maar een paar maanden kan het vóór de Synode niet meer lijden.

Eén van de rapportenschepen ligt zoo goed als vóór de haven.

Doch het kan er niet meer inkomen.

Het zal nu nog eenige jaren buitengaats moeten blijven.

Zoo krijgen we dan — er ligt geenerlei gering-schatting in voor den arbeid der betrokken Deputaten — op de Synode van Groningen hoofdzakelijk „kleinged“.

Persoonlijk betreuren wij dit zeer.

Waar alles in onzen tijd snel leeft, kunnen onze Synodes zich niet de weelde veroorloven om langzaam te leven.

Vergaderde onze Synode elk jaar, gelijk indertijd door Dr. Kuyper wenschelijk werd geacht, alhoewel niet goed mogelijk om de kosten, zoo kon er wel eens een kleinged-Synode tusschen doorloopen.

Maar waar zij slechts om de drie jaar samenkomen, mag o.i. het groote werk niet telkens verschoven.

Van Leeuwarden af gaat het nu in een eenparig vertraagde beweging.

Natuurlijk denken wij er niet aan om iemand, wie dan ook, te beschuldigen.

Redenen ter verontschuldiging — wij wezen er reeds vroeger op — zijn er in overvloed.

Dat neemt echter niet weg, dat wij dezen gang van zaken bejammeren.

Misschien kan de Synode van Groningen iets doen ter bespoediging.

Op één euvel legden wij reeds den vinger; dat er te veel dezelfde Deputaten benoemd worden voor verschillende aangelegenheden.

HEPP.